

О.С. Олійник, асистент Кам'янець-Подільського національного університету.

О.М. Іваніцька, студентка КПФНУДПСУ.

СПИРТОВА ГАЛУЗЬ УКРАЇНИ ТА ЇЇ РОЛЬ У РОЗВИТКУ НАРОДНОГО ГОСПОДАРСТВА В РИНКОВИХ УМОВАХ

В статті піднімаються питання підвищення ефективності спиртової галузі методом випуску біопалива, що в свою чергу позитивно вплине на інші галузі народного господарства, а також покращить екологічну ситуацію в країні.

Ключові слова: спирт, спиртова галузь, паливо, біопаливо.

Серед країн світу Україна має найбільш сприятливий природний, людський, геополітичний і ресурсний потенціал для розвитку спиртопродуктової галузі, раціональне використання якої забезпечило б їй провідне місце на світовому й регіональних продовольчих ринках. Уже на початку XXI століття в світовому територіальному поділі праці щодо

i

виробництва основних харчових продуктів у розрахунку на душу населення Україна посідала провідні місця: перше по виробництву на душу населення цукру, картоплі, яєць; друге – молока, овочевих та баштанних культур, четверте – зерна та риби; п'яте – по виробництву м'яса.

Останнім часом цей розвиток характеризується різким зниженням технологічного рівня виробництва, спрацюванням знарядь праці, скороченням обсягів і асортименту продукції, погіршенням її якості, затуханням інвестиційного та інноваційного процесів, витісненням вітчизняних харчових продуктів з внутрішнього й зовнішнього ринків продовольчих товарів, зменшенням обсягів надходження до бюджету та валютних надходжень у країну від експортних операцій галузі.

Здійснення економічних реформ переходу до економіки ринкового типу, які привели до глибоких перетворень та змін потребують вивчення і узагальнення теоретико-методологічних і методичних засад розвитку переробних сфер агропромислового комплексу в ринкових умовах господарювання. Ринкова система господарювання в загальному тлумаченні це економічні відносини, що ґрунтуються на засадах вільного підприємництва, різних форм власності на засоби виробництва, ринкового механізму взаємодії та впливу попиту і про-позиції, конкуренції та ціноутворення, обсяги виробництва та реалізації товарів і послуг, якість роботи, рівень споживання. Економічними поняттями ринкової системи господарювання стали розвиток (або економічне зростання) та ефективність розвитку галузей економіки, а гак як рельєф території нашої країни сприятливий для розвитку сільського господарства, розміщення промислових підприємств і продуктивних сил України, то нам стало необхідним удосконалити нині діючі процеси.

Економіка України, її народне господарство включає в себе ряд галузей і сфер які на сьогоднішній день мають свій рівень зайнятості, а також рівень безробіття. Розміщення переробної сфери, а саме спиртопродуктової галузі. Яка тісно пов'язана з сільським господарством. Основними факторами її розміщення вважають сировинний та споживчий.

В Україні існує більше вісьмидесяти спиртових заводів, які мають потенційну можливість виготовляти 65 млн. дол. спирту щорічно. Але внаслідок неповного завантаження потужностей спиртових заводів, фізичного і морального зношення устаткування, неврегулювання питань ціноутворення, можливості заводів не використовуються повного мірою. Фінансово-господарська діяльність половини підприємств, що входять до концерну "Укрспирт" протягом останніх років, є збитковою.

Аналіз проблеми засвідчує, що існує низка взаємопов'язаних питань, вирішення яких дозволяє:

суттєво і в надзвичайно короткий термін збільшити надходження до бюджету, спростити механізм контролю за сплатою акцизного збору та його дієвість у запобіганні тонізації;

- повністю завантажити виробничі потужності існуючих підприємств концерну "Укрспирт";
- налагодити з великим економічним ефектом випуск екологічно чистого та енерговідновлювального біопалива на існуючих потужностях;
- організувати глибоку переробку відходів спиртового, цукрового та сільськогосподарського виробництва.

Зрозуміло, що ці пропозиції вимагають корегування функцій концерну "Укрспирт", покладення на нього відповідальності як за розрахунки з держбюджетом, так із детінізації обігу спиртової продукції.

Ситуація, що склалася на внутрішньому та зовнішньому ринках спирту, унеможливує ефективне використання наявних виробничих потужностей спиртових заводів. Існуючий сьогодні в Україні підхід до використання спирту як добавки до бензину в кількості 2-5% може бути змінений на інший – випуск альтернативного палива, в якому частка спирту складатиме до 70 %.

Найбільш перспективним октанопідвищуючим додатком до автобензину є етиловий спирт. Висока

детонаційна стійкість, низка токсичність, можливість виробництва з поновлювальних джерел сировини, існуючі в Україні вільні потужності для виробництва – все це робить етанол найбільш привабливим у порівнянні з іншими оксигенатами. Доцільність застосування етанолу у виробництві моторного палива є безперечною, тим більше цим шляхом йдуть такі країни, як Бразилія, США, Індія, Франція, Канада та інші.

Протягом останніх років ТОВ "Біоенергетична компанія разом з науковцями Інституту харчової хімії і технологій НАН України займалися розробкою альтернативних моторних палив на основі біоетанолу. В результаті створено альтернативне моторне паливо БІО-ЮО, до складу якого входить до 70% етанолу, решта – вуглеводні компоненти. Це паливо пройшло повний цикл випробувань у спеціалізованих інститутах УкрНДІНП "МАСМА Мінпаливсерво та ДП Держтранс-НДІпроект" Мінтрансу України.

Паливо визнане повністю придатним для застосування в двигунах с іскровим запаленням і відповідає споживчим якостям бензину А-95, А-98 при значному зменшенні викидів шкідливих речовин у відпрацьованих газах (СО у 5 разів, оксиду азоту – у 1,5 рази).

Виготовлення такого палива можна освоїти на державних спиртових заводах, які свого часу були обладнані установками зневоднення спирту. До таких заводів відносяться: Андрусівський, Барський, Будилнський, Гайсинський, Дублінський, Луганський, на яких шляхом незначних технологічних змін можливо налагодити випуск моторних палив. Технологія виготовлення палив передбачає унеможливлення використання проміжних продуктів (біоетанолу) за нецільовим призначенням. Крім того, відпадає необхідність транспортування біоетанолу на нафтопереробні заводи.

При повному завантаженні всіх існуючих потужностей спиртових заводів щорічно можливо виготовляти до 500 тис. тон біопалива на рік, що становить понад 10% високооктанових бензинів від загального споживання бензину в Україні. Також є можливість виробляти низькооктанові моторні палива для потреб сільськогосподарської техніки собівартість якого нижча від нафтового бензину. Додатково спиртові заводи можуть переробити до 800 тис. тон зерна або 1 млн. тон м'яса, що в свою чергу вирішить загальні проблеми реалізації сільськогосподарської продукції на внутрішньому ринку за сталими цінами та стабільним попитом. Застосування моторного палива "БІО-100" створить енерговідновлюючий ресурс, що зменшить енергозалежність України.

Не менш важливим є і те, що налагодження виробництва сучасного біопалива, пов'язане з замовленням у машинобудівній галузі. Створення виробництв по більш глибокій переробці сировини дасть додатковий ефект у вигляді: зменшення енерговитрат виробництва; можливість виробляти біодизель для сільгоспвиробників; виробляти високоякісні комбікорми з високим вмістом білків; виробляти гліцерин та добрива.

Реконструкція самих спиртових виробництв на випуск біопалива здійснюється з незначними витратами і унеможливує його тінізацію.

Детінізація виробництва та обігу спирту дає достатні ресурси для покриття всіх витрат на проект і додаткову дотацію сільського господарства. Етапність і технологія дій щодо реалізації даної концепції можуть бути визначені окремим проектом.

З метою налагодження співпраці з іноземними партнерами що мають значний досвід з виробництва біопалива. Асоціація "Укрбіоенерго" домовилася зі спорідненою Німецькою Асоціацією біоенерго та відновлювального палива про співпрацю із розвитку виробництва біоетанолу в Україні та експорту його в Німеччину та інші країни ЄС-Іакож порушувалися питання щодо координації діяльності з впровадження в Україні вітчизняних та європейських технологій виробництва; надання українській стороні новітніх європейських технологій та інвестицій у виробництво біодизелю, біоетанолу, біогазу. А також залучення фінансових, інтелектуальних і технологічних ресурсів для очищення земель, що зазнали радіоактивного забруднення внаслідок Чорнобильської катастрофи та передача цих земель для використання за призначенням.

Список використаних джерел:

1. Технологія спирту/В.Л. Яровенка, В.А. Маринченко, В.А.Смірнов та ін./ Під. ред. проф. В.Л. Яровенка. – В.: 2003. – 464с.

Annotation The questions of increasing rise to article to efficiency to alcohol branch by method of the issue bio fuel that in turn will positively influence upon the other branches public facilities, as well as perfect economic situation but country.

Key words: alcohol, alcohol branch, fuel, bio fuel.